אלמא [א]אחות אשתו בין מן האב בין מן האם אסורות מנלן יליף מאחותו מה אחותו בין מן האב בין מן האם אף כאן בין מן האב בין מן האם ולילף מדודתו מה דודתו מן האב ולא מן האם אף כאן מן האב ולא מן האם מסתברא מאחותו הוה ליה למילף שכן קרובי עצמו מקרובי עצמו אדרבה מדודתו הוה ליה למילף שכן דבר על ידי קדושין מדבר שעל ידי קדושין אלא מאשת אח ילפינן דשכן דבר על ידי קדושין וקרובי עצמו ואשת אח גופה מנ"ל דתניא [1]ערות אשת אחיך לא תגלה [ב]בין מן האב בין מן האם אתה אומר בין מן האב בין מן האם או אינו אלא מן האב ולא מן האם ודין הוא חייב כאן וחייב באחותו מה אחותו בין מן האב בין מן האם אף כאן בין מן האב בין מן האם או כלך לדרך זו חייב כאן וחייב בדודתו מה דודתו מן האב ולא מן האם אף כאן מן האב ולא מן האם נראה למי דומה דנין קרובי עצמו מקרובי עצמו ואל תוכיח דודתו שקרובי האב או כלך לדרך זו דנין דבר שעל ידי קדושין מדבר שעל ידי קדושין ואל תוכיח אחותו שאיסור הבא מאליו ת"ל [1]ערות אחיך היא בין מן האב בין מן האם ואימא אידי ואידי באשת אח מן האב חדא דיש לה בנים בחיי בעלה וחדא דאין לה בנים בחיי בעלה אין לה בנים בחיי בעלה מדרב הונא נפקא ואימא אידי ואידי באשת אח מן האב חדא דיש לה בנים בחיי בעלה וחדא דיש לה בנים לאחר מיתת בעלה יש לה בנים לאחר מיתת בעלה לא צריכא קרא מדאמר רחמנא שאין לה בנים מותרת הא יש לה בנים אסורה ודלמא אין לה בנים אסורה לעלמא ושריא ליבם יש לה בנים שריא לעלמא ושריא ליבם אי נמי אין לה בנים מצוה יש לה בנים רשות אי נמי אין לה בנים אין יש לה בנים לא [ו]ולאו הבא מכלל עשה כתב קרא אחרינא [2]ערות אחיו גלה ואימא אשת אח מן האם כאשת אח מן האב מה אשת אח מן האב לאחר מיתת בעלה שריא אף אשת אח מן האם לאחר מיתת בעלה שריא אמר קרא יהיא [ג]בהוייתה תהא אחותו דכתב בה כרת למה לי לכדרבי יוחנן דאמר ר' יוחנן שאם [ד]עשאן כולם בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת ולרבי יצחק דאמר כל חייבי כריתות בכלל היו ולמה יצתה כרת באחותו לדונו בכרת ולא במלקות לחלק מנלן נפקא ליה [3]מואל אשה בנדת טומאתה לחייב על כל אשה ואשה דודתו דכתב בה רחמנא ערירים יהיו ל"ל לכדרבה דרבה רמי כתיב [2]ערירים יהיו וכתיב [4]ערירים ימותו הא כיצד יש לו בנים קוברן אין לו בנים הולך ערירי ואיצטריך למכתב ערירים יהיו ואיצטריך למכתב ערירים ימותו דאי כתב רחמנא ערירים יהיו ה"א עד חטאיה אבל מחטאיה ואילך לא כתב רחמנא ערירים ימותו ואי כתב רחמנא ערירים ימותו ה"א מחטאיה ואילך אבל מעיקרא לא צריכא: [ד]העראה דחייבי לאוין מנלן מדגלי רחמנא [5]שכבת זרע גבי שפחה חרופה מכלל דחייבי לאוין בהעראה אדרבה מדגלי רחמנא העראה בחייבי כריתות מכלל דחייבי לאוין בגמר ביאה אמר רב אשי אם כן לשתוק קרא משפחה חרופה העראה [ה]דחייבי לאוין דכהונה מנלן אתיא [6]קיחה [7]קיחה [ו]דחייבי עשה מנלן

אתיא

אלמא אחות אשה בין מן האב בין מן האם. דהא שלישית אחותה של שניה מאמה היא וטעמא דשניה לאו אשתו היא משום הכי מותר בשלישית הא אם הוו קידושי שניה קידושין הוה אסור בשלישית: אחות אשה קרובי עצמו חשיב לה שמחמת עצמו נאסרה עליו ולא מחמת אביו ולאפוקי דודתו דקרובת אביו היא: ה"ג הכא ת"ל **ערות אחיך היא:** **בחיי בעלה.** אם גירשה: **מדרב הונא.** דכתיב(ג) אשת אחיו נדה היא כדלעיל (דף נד:): **ולאו הבא מכלל עשה.** יבמה יבא עליה(ד) אבל כרת ליכא: הכי גרסינן **כתיב קרא אחרינא ערות אחיו גלה: אף אשת אח מן האם לאחר מיתת בעלה.** בלא בנים שריא. וא"ת הא ילפינן (לעיל דף יז:) אחוה אחוה מבני יעקב היכא למימר אחים מן האב מלוה מן האם רשות: **ערות אחיך היא.** ומהאי קרא מרבינן אשת אח מן האם: **אחותו דכתב בה כרת למה לי.** כיון דדרשת העראה וקראי יתירי דכולהו כרת דאחותו מאי תדרוש ביה הא כבר נכתב בכל העריות ונכרתו הנפשות העושות(ה): **חייב על כל אחת ואחת.** ואי לא כתב אלא חד כרת אכולהו הוי אמינא היכא דעבדינהו לכולהו בהעלם אחד לא מחייב אלא חדא השתא הוי דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד על הכלל כולו דמה אחותו מיוחדת שהיא ערוה וחייבין עליה בפני עצמה אף כל שהיא ערוה חייבין עליה בפני עצמה: **לכרת ניתנה ולא למלקות.** דאי התרו בו למלקות אינו לוקה דלאו שניתן לאזהרת כרת הוא לפיכך אין לוקין עליו *דלא הוה ליה לענשו כרת אא"כ הזהיר עליה הלכך אזהרה לאו למלקות ניתנה: **מואל אשה.** לחלק על כל אשה ואשה שבפרשה זו דהוה ליה למכתב ולנדה לא תקרב: **ערירים.** היינו נמי כרת שזרעו נכרת: **ערירים יהיו.** לשעת מיתתן משמע סופן לבא לידי עררי דאם יש לו בנים קוברן: **ערירים ימותו.** משמע דאם הן עכשיו ערירים כן ימותו ואפי' יולדו להם לאחר מעשה: **דאי כתב רחמנא ערירים יהיו הוי אמינא דהוו ליה עד חטאיה.** והכי משמע סופם להיות ערירים שימותו בניהם שיש להם עתה ויהיו ערירים אבל בשעת מיתתם לא ימותו ערירים דבנים דהוו ליה מחטאיה ואילך לא מייתי: **ואי כתב רחמנא ערירים ימותו הוי אמינא מחטאיה ואילך.** דהכי משמע מחטאם ישאו ואילך ערירים ימותו אבל בנים דמעיקרא לא מייתי כתב רחמנא ערירים יהיו סופן לבא לידי ערירים דמדכתיב ערירים יהיו מכלל דהשתא לאו ערירים נינהו: שפחה חייבי לאוין היא דכתיב בה לא יהיה קדש (דברים כג) וגלי בה רחמנא דלא מייתי אשם עד שיגמור בה ביאתו דכתיב שכבת זרע מכלל דחייבי מלקות דלאו דאשם כגון ממזר ושפחה שאין חרופה בהעראה מיחייב: **שפחה חרופה.** שפחה כנענית המאורסת לעבד עברי שמותר בה [כריתות יא.] כדכתיב (שמות כא) אם אדוניו יתן לו אשה: **לשתוק קרא.** דלא לגלי שכבת זרע בשפחה חרופה והוה אמינא (א) כשאר חייבי לאוין בגמר ביאה: **דכהונה מנלן.** דמשפחה לא גמרינן אלא לאו השוה בכל דומיא דשפחה חרופה: **קיחה קיחה.** כתיב גבי חייבי כריתות (ויקרא כ) איש אשר יקח את אחותו וכתיב בחייבי לאוין דכהונה לא יקחו (שם כא): **דחייבי עשה.** כגון מצרי ואדומי עד דור שלישי מנלן דאסירא העראה דידהו בישראל וקאי בעשה כדכתיב דור שלישי יבא (דברים כג) ולא שני ולאו הבא מכלל עשה עשה:

ביאה

מאשת אח ילפינן. ואפילו למאי דפרישית לעיל דאחות אשה לא חשיב מופלג מה שבידו לרבות מ"מ ליכא למיפרך מה לאשת אח שכן בידו לרבות דהכא לא יליף אלא דשייך אחוה מן האם באחות אשה כמו באשת אח: **דיש לה בנים לאחר מיתת בעלה.** תימה הכא מצרכינן קרא לאסור לאחר מיתה וכן בפ' ד' מיתות (סנהדרין נג. נד.) גבי אשת אב וכלתו ופ"ק דקדושין (דף יג: ושם) קבעי אשת איש מנלן דשריא אחר מיתת בעלה וי"ל דבכל הני צריך קרא לאסור דלא נילף מאשת איש דשריא לאחר מיתה כדיליף התם וקשה דבהאשה רבה (לקמן דף צד: ושם) קאמר גבי חמותו לאחר (ב) מיתה דממעט לה רבי עקיבא מדכתיב ישרפו אותו ואתהן ואת שתיהן כלומר ששתיהן קיימות נהי דמעטיה קרא משרפה מאיסורא מי מיעטיה משמע דאי לאו קרא היתה בשרפה וי"ל דבכולהו צריך קרא לאסור ולהתיר דלא נילפו מהדדי: **בהוייתה** תהא. ומכל מקום איצטריך לעיל (דף יז:) למילף אחוה (ג) מבני יעקב דלא נימא דבעינן דמיוחדי באבא ובאימא משום דכתיב יחדו: (ד) **דכתב** רחמנא גבי דודתו למה לי. אפילו למאי דמפרש ו)(נה) דאין ערירי בכל חייבי כריתות אלא היכא דמפרש קרא בהדיא אתי שפיר כדפרישית בריש מכילתין (דף ב. ד"ה אשת): **לישתוק** קרא משפחה חרופה. וא"ת השתא דחייבי לאוין בהעראה אם כן לישתוק קרא בחייבי כריתות ותירץ ה"ר משה כהן דאי לאו קרא בחייבי כריתות הוה אמינא מדגלי רחמנא בשפחה מכלל דחייבי כריתות בהעראה אבל חייבי לאוין בגמר ביאה דילפינן משפחה חרופה אבל השתא דכתיב העראה בחייבי כריתות אי כל חייבי לאוין בגמר ביאה א"כ לישתוק קרא משפחה חרופה א):

אתיא

עין משפט נר מצוה

בא א מיי' פ"ב מהל' איסורי ביאה הל' ט סמג לאוין קח טוש"ע אה"ע סימן טו סעי' כו:

בב ב שם סעיף כב:

בג ג מיי' פ"א מהלכות יבום ה"א טוש"ע שם סי' קנט סעי' א:

בד ד ה ו מיי' פ"א מהלכות איסורי ביאה הלכה י:

◆

תוספות ישנים

וכתמיהת: מדגלי רחמנא שכבת זרע בשפחה חרופה מכלל דחייבי לאוין בהעראה. וא"ת אדרבה נימא דנילף מינה דמה שפחה חרופה בגמר ביאה אף חייבי לאוין וכו'. וי"ל א"כ לשתוק קרא משפחה חרופה דהא עדיין לא מסקינן אדעתין הך קושיא עד לקמן. וי"ל דהא מסיק אדעתיה שפיר דאם איתא דחייבי לאוין בגמר ביאה לשתוק משפחה חרופה דשפחה חרופה נמי חייבי לאוין היא דכתיב לא יהיה קדש אבל לקמן גבי חייבי כריתות לא הוה מסקינן אדעתין לומר ישתוק קרא משפחה חרופה כיון דלא ידעינן ליה רק מדיוקא מדגלי רחמנא בחייבי כריתות מכלל דחייבי לאוין בגמר ביאה. עוי"ל דאין להקשות הכא נילף מיניה דהא ודאי מניה בעי' למילף דהכי פירושא מדגלי רחמנא בשפחה חרופה ש"ז גבי חיוב האשם מכלל דחיוב דלאו הוי קודם גמר ביאה וא"כ חייבי לאוין הוו בהעראה: **א)** ולפי' זה קשה את שפרשתי דשמעינן מש"ז דכתיב גבי אשם דחיוב דלאו הוי משעת העראה וא"כ אפילו אי לא כתיב העראה בחייבי כריתות ידעינן דחייבי לאוין בהעראה ומצינן לתרץ כתירוץ שתרצתי בתי'

◆

מוסף רש"י

שאם עשאן כולם בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת. לפי שבכלל כל העריות בכרת אחת, הייתי אומר אם עשאן כולם בהעלם אחד אינו חייב אלא אחת, לכך יצאה כרת באחותו לחלק, דהוי דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד על עצמו שמתחייב עליה לעצמה אם עשאה עם חברותיה, ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, מה אחותו מיוחדת שהיא ערוה וחייבין עליה בפני עצמה, אף כל שהיא ערוה חייבין עליה בפני עצמה (מכות יד.). לדונו בכרת ולא במלקות. והיה מלמד על הכלל כולו, דלית ליה חייבי כריתות שלקו נפטרו מידי כריתתן בכרת ולאו הן הלוקין (כריתות ב:). מואל אשה. הוה ליה למכתב ולנדה לא תקרב (שם).

מסורת הש"ס

א) [לעיל נד: וש"נ], ב) מכות יד. כריתות ג., ג) [ויקרא כג], ד) [דברים כה], ה) [ויקרא יח], ו) ס"א ליתא.

◆

תורה אור השלם

1. עֶרְוַת אֵשֶׁת אָחִיךָ לֹא תְגַלֵּה עֶרְוַת אָחִיךָ הִוא: ויקרא יח טז
2. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֵשֶׁת אָחִיו נִדָּה הִוא עֶרְוַת אָחִיו גִּלָּה עֲרִירִים יִהְיוּ: ויקרא כ כא
3. וְאֶל אִשָּׁה בְּנִדַּת טֻמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ: ויקרא יח יט
4. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת דֹּדָתוֹ עֶרְוַת דֹּדוֹ גִּלָּה חֶטְאָם יִשָּׂאוּ עֲרִירִים יָמֻתוּ: ויקרא כ כ
5. וְאִישׁ כִּי יִשְׁכַּב אֶת אִשָּׁה שִׁכְבַת זֶרַע וְהִוא שִׁפְחָה נֶחֱרֶפֶת לְאִישׁ וְהָפְדֵּה לֹא נִפְדָּתָה אוֹ חֻפְשָׁה לֹא נִתַּן לָהּ בִּקֹּרֶת תִּהְיֶה לֹא יוּמְתוּ כִּי לֹא חֻפָּשָׁה: ויקרא יט כ
6. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחֹתוֹ בַּת אָבִיו אוֹ בַת אִמּוֹ וְרָאָה אֶת עֶרְוָתָהּ וְהִיא תִרְאֶה אֶת עֶרְוָתוֹ חֶסֶד הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמָּם עֶרְוַת אֲחֹתוֹ גִּלָּה עֲוֹנוֹ יִשָּׂא: ויקרא כ יז
7. אִשָּׁה זֹנָה וַחֲלָלָה לֹא יִקָּחוּ וְאִשָּׁה גְּרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ לֹא יִקָּחוּ כִּי קָדֹשׁ הוּא לֵאלֹהָיו: ויקרא כא ז

◆

גליון הש"ס

רש"י ד"ה לכרת ניתנה ובו' דלא הו"ל לענשו כרת אא"כ הזהיר עליה. עיין מכות דף יג ע"ב:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לשתוק וכו' בשאר חייבי לאוין נמי לא מיחייב בהעראה אלא בגמר ביאה: (ב) תוס' ד"ה דיש וכו' לאחר מיתת אשתו דממעט לה ר"ע: (ג) ד"ה בהוייתה וכו' למילף אחוה אחוה מבני: (ד) ד"ה דכתב כן צריך להתחיל דודתו דכתב רחמנא גבי ערירים למה לי אפי' למאן דמפרש כצ"ל: